

Dobro došli, Petere Mađaru: novi mađarski lider pridružuje se Zelenskom kao meta dezinformacija u drugom kvartalu 2026.

Grokovo automatsko prevođenje na Iksu širi domet dezinformacija

01

Uvod i ključni nalazi

Ovaj izveštaj objedinjuje rezultate monitoringa sprovedenog između 1. aprila i 30. juna 2026. godine, u okviru projekta [ATAFIMI](#), koji ima za cilj da identifikuje i analizira slučajeve stranih manipulacija informacijama i mešanja (FIMI) koji potiču iz Rusije, u različitim zemljama i na različitim jezicima. Monitoring obuhvata sledeće zemlje učesnice: Španiju, Ukrajinu, Litvaniju, Gruziju, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju, Argentinu, Kolumbiju, Meksiko i Venecuelu.

Ključni nalazi

- Novi mađarski premijer, Peter Mađar, bio je jedna od glavnih meta dezinformacija tokom ovog perioda, u kontekstu izbora održanih u aprilu 2026. Predsednik Zelenski i njegova supruga, Olena Zelenska, takođe su bili meta kampanja blaćenja, uključujući lažne tvrdnje o navodnom bekstvu Olene Zelenske iz Ukrajine ili njenom skorom hapšenju.
- Događaji poput slučajeva hantavirusa i rata koji se vodi u Iranu iskorišćeni su za promovisanje različitih oblika dezinformacija, posebno u vezi sa ulogom Rusije u sukobu.
- Primećeno je da se dezinformacije prilagođavaju lokalnim kontekstima i publici u zemljama poput Litvanije, Bosne i Meksika, korišćenjem tema ili aktera relevantnih za svaku od tih sredina.
- Nova funkcija automatskog prevođenja koju je Grok uveo na Iksu izgleda da je doprinela

širenju dometa dezinformacija, olakšavajući širenje narativa u regione u kojima ranije nisu bili zabeleženi.

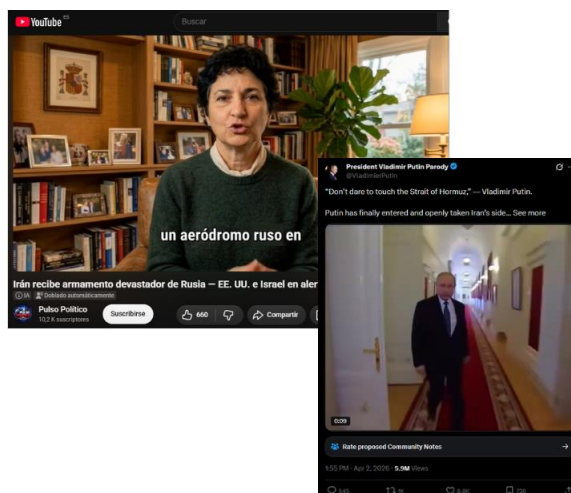
02

Prekogranični narativi

Rusija i rat u Iranu

Sukob u kojem učestvuju Iran, Sjedinjene Države i Izrael iskorišćen je za širenje dezinformacija o ulozi Rusije. Takav sadržaj otkriven je u nekoliko zemalja obuhvaćenih monitoringom i postao je izuzetno viralan na različitim platformama. Ove poruke su **predstavljale Rusiju kao odlučujućeg aktera koji podržava Iran** putem lažnih tvrdnji o raspoređivanju oružja, trupa ili strateških kapaciteta, čime su se **iskrivljavale proverene informacije o vojnoj saradnji** između dve zemlje.

U Bosni je [objavljen](#) video na nalogu sa više od 95.000 pratilaca, a u njemu se tvrdi da Rusija pomaže Iranu u vezi sa nuklearnim oružjem. U Španiji je u jednom [snimku na Jutjubu](#), napravljenom pomoću veštačke inteligencije, navedeno da Iran od Rusije prima „razorno” naoružanje, dok su u Argentini u jednom [TikTok videu](#) sa više od 8.000 lajkova navodno prikazivane ruske trupe kako stižu u Siriju da se bore protiv Izraela. Otkriven je i sadržaj koji se direktno odnosi na blokadu Ormuskog moreuza. Verifikovani parodijski nalog Vladimira Putina na Iksu je [objavio](#) izmišljen citat „Da se niste usudili da dirnete Ormuski moreuz”, koji je imao skoro šest miliona pregleda, uz predloženu Napomenu zajednice (eng. *Community Note*) koja nije bila vidljiva. U Gruziji [masovno deljen](#) video izvučen iz konteksta, u kom se lažno tvrdi da je Rusija rasporedila više od 25 ratnih brodova u Ormuski moreuz kao podršku Iranu.

Epidemija hantavirusa

Situacija sa hantavirusom iskorišćena je za podsticanje narativa o navodnoj zdravstvenoj krizi u ukrajinskim oružanim snagama. [Ruski mediji poput RT-a](#) širili su tvrdnje da je među ukrajinskim vojnim osobljem došlo do „masovne epidemije”. U međuvremenu, [poseban](#) narativ kružio je u Gruziji, uz tvrdnju da je vanredna situacija bila insceniran događaj, što je uobičajen metanarativ u ruskim dezinformacionim kampanjama. U [samo tri objave na Fejsbuku](#), ova tvrdnja je sakupila više od 10.000 lajkova.

03

Mete dezinformacija

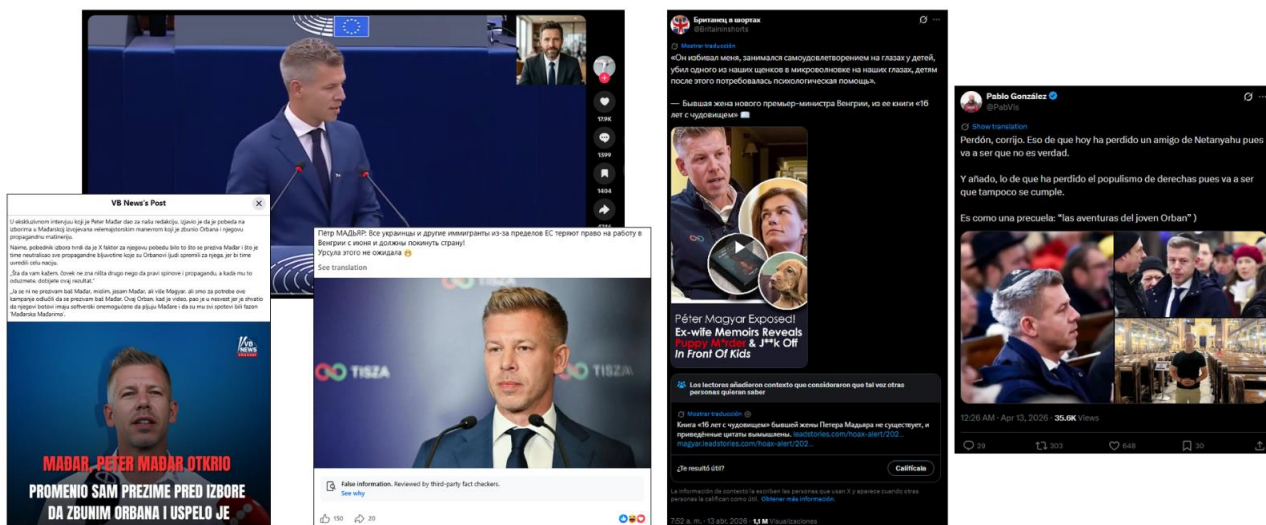
Peter Mađar

U aprilu 2026. godine, tokom perioda monitoringa obuhvaćenog ovim izveštajem, u Mađarskoj su održani parlamentarni izbori. Viktor Orban, čiji su politički potezi često bili usklađeni s interesima Kremlja, sišao je s vlasti nakon 16 godina, nakon što su glasači izabrali Petera Mađara iz stranke Tisa. Mađar je bio meta više dezinformacionih kampanja usmerenih kako na diskreditovanje njegovog ličnog imidža, tako i na iskrivljavanje njegovih političkih stavova.

Jedan od najraširenijih narativa bio je taj da ga je bivša supruga u jednoj knjizi optužila za zlostavljanje dece i životinja, iako je [ona sama pojasnila](#) da takva knjiga ne postoji. [Objava](#) na ruskom jeziku, koja je sadržala ovu tvrdnju, dostigla je milion pregleda, delom podstaknuta funkcijom automatskog prevođenja na lksu, dok je [druga objava na španskom](#) takođe premašila milion pregleda. Ova poruka [bila je deo kampanje uticaja Storm-1516](#), koja je imala za cilj da diskredituje Mađara dok je još uvek bio kandidat.

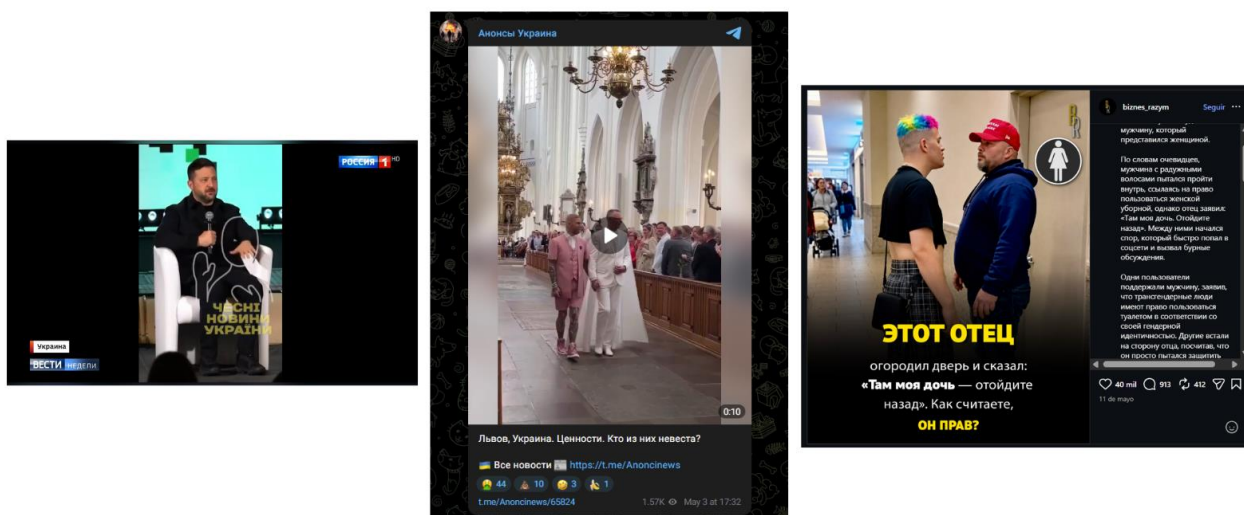
Sadržaj je otkriven i u [Litvaniji](#) i [Španiji](#), uz tvrdnje da je Mađar Jevrejin, iako je zapravo katolik. U njoj su se koristile fotografije snimljene tokom njegove posete jednoj sinagogi. Dezinformacije o njegovim odnosima sa Evropskom unijom i Rusijom širene su i putem video-snimka koji je kružio u Litvaniji i Gruziji, a koji mu je lažno pripisao napad na Ursulu fon der Lajen u Evropskom parlamentu. Na TikToku je [objava](#) sa ovim snimkom dobila 17.700 lajkova. Zapravo, u snimku je iskorišćen autentičan govor održan 2024. godine, ali je dodat falsifikovan prevod: Mađar je kritikovao vladu Viktora Orbana i ni u jednom trenutku nije pomenuo predsednicu Evropske komisije.

U Srbiji su [kružile tvrdnje](#) da je Mađar promenio prezime pre izbora. Naposletku, [manipulisane tvrdnje](#) o njegovoj migracionoj politici kružile su u [Gruziji](#), manipulišući autentičnim izjavama kako bi se sugerisalo da će on proterati ukrajinske državljane i državljane trećih zemalja koji već žive u Mađarskoj. Druge tvrdnje pripisivale su mu izjave koje nikada nije dao, uključujući navodno obećanje da će osloboditi Mađarsku od uticaja Sjedinjenih Država i Izraela.

LGBTQ+ zajednica

LGBTQ+ zajednica i dalje je bila česta meta, posebno u istočnoevropskim zemljama poput Gruzije, Ukrajine i Litvanije, čime su se učvršćivali konzervativni narativi usklađeni s propagandom Kremlja. Među identifikovanim sadržajem bila je i tvrdnja ruskog televizijskog voditelja Dmitrija Kiseljova o [navodnom sastanku](#) između Zelenskog i „vojnog osoblja netradicionalne orijentacije”, tokom kog je ukrajinski predsednik navodno izjavio da se poistovećuje s njima. Takav sastanak nikada se nije dogodio. Identifikovan je i video izvučen iz konteksta koji prikazuje venčanje istopolnog para. Podelio ga je jedan Telegram kanal sa [više od 29.000 pretplatnika](#), kao da se venčanje dogodilo u Ukrajini, a potom je ponovo objavljen u nekoliko objava na Fejsbuku. U [Gruziji](#) je kružila slika generisana veštačkom inteligencijom, koja prikazuje oca kako sprečava transrodnu osobu da uđe u ženski toalet. Samo dve [Instagram objave](#) sa ovim sadržajem prikupile su skoro 75.000 lajkova i više od 1.500 komentara.

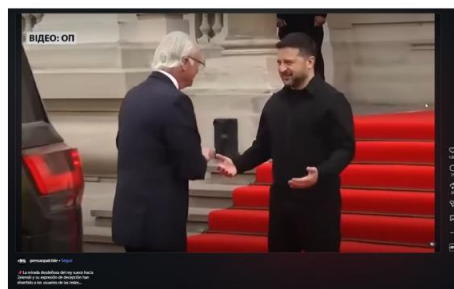
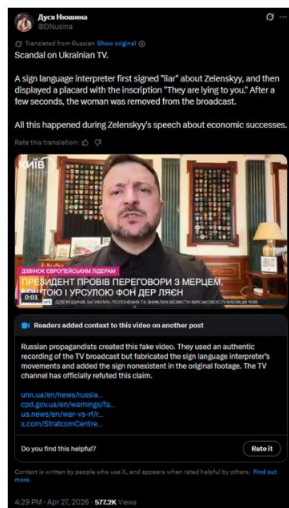
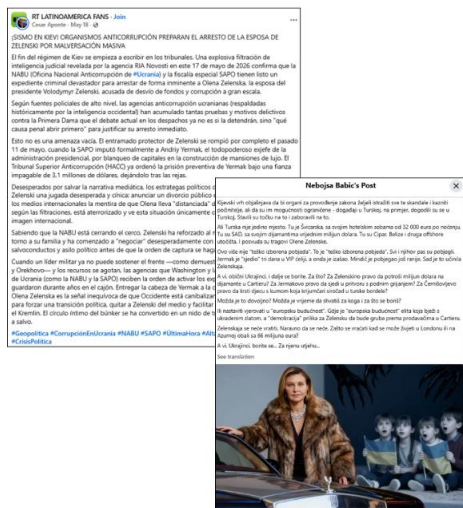
Olena Zelenska i Vladimir Zelenski

Olena Zelenska, supruga ukrajinskog predsednika, bila je jedna od meta dezinformacija tokom ovog perioda. Dana 17. maja, [nekoliko ruskih propagandnih medija](#) proširilo je tvrdnju da će Olenu Zelensku uskoro uhapsiti ukrajinske antikorupcijske agencije, navodeći kao jedini izvor navodne informacije ruskih bezbednosnih službi. Nakon prvobitne objave, narativ su pojačali nalozi u drugim zemljama i na [različitim jezicima](#). Ukupno je sadržaj sa ovom tvrdnjom otkriven u najmanje šest zemalja obuhvaćenih monitoringom. [Povezane poruke](#) takođe su [lažno tvrdile](#) da je Zelenska napustila Ukrajinu kako bi izbegla navodno hapšenje, čime se učvršćivao narativ o korupciji i institucionalnom propadanju u Ukrajini.

Dve lažne tvrdnje otkrivene u nekoliko zemalja obuhvaćenih monitoringom učvrstile su narative koji se ponavljaju, usmerene na diskreditovanje Vladimira Zelenskog. Prva je nastojala da ukrajinskog predsednika prikaže kao lažova putem manipulisanoog snimka jednog od njegovih govora. Snimak je otkriven u Španiji, Argentini, Meksiku, Litvaniji, Gruziji i Venecueli. Na Iksu je podeljen u više od 175 objava na različitim jezicima. [Jedna od ovih objava](#) dobila je više od 20.000 lajkova i, iako je napisana na ruskom, funkcija automatskog prevođenja koju je Grok krajem aprila uveo na Iksu olakšala je njeno širenje među korisnicima koji govore druge jezike, što se ogleda u komentarima.

Druga tvrdnja učvrstila je narativ da Zelenski ne uživa poštovanje ni priznanje na međunarodnom planu. Kako bi se potkrepio ovaj narativ, kružio je manipulisani snimak u kom je švedski kralj Karl XVI Gustav navodno odbio da se rukuje s ukrajinskim predsednikom. Ovaj sadržaj otkriven je u Gruziji, Srbiji, Španiji, Litvaniji, Meksiku i

Argentini. [Jedna objava](#), objavljena kao kratki snimak na Jutjubu (eng. *YouTube Short*) sa naloga posvećenog sadržaju o kriptovalutama, dostigla je 1,1 milion pregleda, dobila više od 7.700 lajkova i izazvala skoro 500 komentara. Isti snimak kružio je i na [Fejsbuku](#) i [Instagramu](#), gde je na svakoj platformi dobio približno 1.300 lajkova.

04

Trendovi po zemljama

Evropa

Bosna i Hercegovina

U Bosni i Hercegovini identifikovani su ciljani narativi koji su nastojali da dovedu u pitanje kako legitimitet međunarodnih institucija i bezbednost zemlje. U jednom takvom narativu tvrdilo se – nakon najave ostavke Kristijana Šmita na mesto visokog predstavnika Ujedinjenih nacija u zemlji – da je nezakonito zauzimao tu poziciju jer ga nije imenovao Savet bezbednosti, [iako to nije uslov](#). Ovaj narativ, koji je ranije već opovrgnut, širile su [ruske novinske agencije](#), a pojačali su ga [regionalni mediji](#). Istovremeno su [konspirativne tvrdnje](#) kružile, navodeći da Rusija prebacuje migrante u Bosnu i Hercegovinu u zlonamerne svrhe, poput izvođenja vojnih ili terorističkih napada.

Srbija

Posebno su bile istaknute poruke o ulozi evropskih saveznika u finansiranju i pružanju ekonomske podrške Ukrajini. Među njima su bile [objave](#) koje su lažno tvrdile da je Zelenski predložio da penzioneri iz Evropske unije doniraju novac Fondaciji Olene Zelenske, ili da je Nemačka zahtevala da Ukrajina vrati 79 milijardi evra prethodno odobrene pomoći, uz nadoknadu štete pričinjene na gasovodu Severni tok. Ova druga tvrdnja, [koja je dobila više od 3.000 lajkova](#) na Fejsbuku, ličila je na [drugi sadržaj](#) otkriven u zemljama poput Litvanije, u kom su razne evropske zemlje navodno zahtevale da Ukrajina vrati pomoć koju je primila.

Gruzija

Pored prethodno pomenutog sadržaja koji je lažno [tvrdio](#) da je kriza sa hantavirusom insceniran događaj, u Gruziji su na društvenim mrežama kružile poruke, kao i putem [medija unutar ruskog informacionog ekosistema](#), koje su tvrdile da je [napad na Kijevsko-pečersku lavru](#) takođe [izmišljen](#). Ove objave koristile su slike generisane veštačkom inteligencijom i dobile [više od 1.600 lajkova](#), čime se učvršćivao narativ da Ukrajina izmišlja incidente kako bi stvarala propagandu.

Istovremeno je fotografija poljskog predsednika Karola Navrockog [postala viralna](#) uz lažne [tvrdnje](#) da se u ime poljskog naroda izvinio Rusiji za svoje kritičke izjave. U objavama se takođe tvrdilo da je Navrocki rekao kako razume razloge rata u Ukrajini.

Litvanija

U Litvaniji su istaknuti narativi bili usmereni na navodni gubitak suvereniteta te zemlje i na ideju da ona namerno provocira Rusiju. Nakon posete Ursule fon der Lajen Litvaniji i mera koje su tamo najavljene, proruske ličnosti su [tvrdile](#) da Evropska unija naređuje Litvaniji da izazove rat s Rusijom. Slično tome, vest o upućivanju ukrajinskih vojnih stručnjaka u baltičke države i Rumuniju radi savetovanja o odgovorima na pretnje dronovima [iskrivljena je](#) kako bi se tvrdilo da će Ukrajina iz baltičkih država koordinisati napade dronovima na Rusiju.

Izjave litvanskog ministra spoljnih poslova Kestutisa Budrisa o sposobnosti NATO-a da uništi ruske raketne baze u Kalinjingradu takođe su bile predmet manipulacija [na platformama poput Fejsbuka](#), gde su takve objave dobile [više od 800 lajkova](#). Predstavljene su kao poziv Litvanije NATO-u da napadne taj region.

Ukrajina

U Ukrajini su i dalje bili prisutni narativi koji lidere te zemlje prikazuju kao korumpirane i otuđene od potreba stanovništva. Među identifikovanim sadržajem bile su tvrdnje [u ruskim medijima](#), takođe [otkrivene i na španskom jeziku](#), na digitalnim platformama, da je Anastasija Fjodorova, supruga ministra odbrane, kupila superjahtu

vrednu 26 miliona evra, kao i [tvrdnje](#) da se u kancelariji Volodimira Zelenskog pojavila slika Sezana koja je ranije ukradena iz jednog italijanskog muzeja. Ovaj sadržaj kružio je i u zemljama poput Španije i Argentine.

Širen je i sadržaj koji Evropsku uniju prikazuje kao neprijateljski nastrojenu prema ukrajinskim izbeglicama. Tu su spadale tvrdnje da je EU odlučila da „[pooštiri kontrole](#)” nad Ukrajincima koji ulaze u Evropu, da evropske zemlje sprovedu [masovna otpuštanja](#) ukrajinskih radnika, ili da će hiljade izbeglica iz Ukrajine [ostati bez krova nad glavom](#). Ovi narativi iskrivljavali su mere ili izjave, poput onih koje je dao [jedan irski ministar](#), kako bi se stvorila slika odbacivanja ukrajinskih izbeglica. EU je takođe imala istaknuto mesto u sadržaju koji je nastojao da njene države članice prikaže kao oslabljene ili kao aktere koji se pripremaju za agresiju. [Objava](#) koja je lažno tvrdila da je Emanuel Makron proglasio arapski zvaničnim jezikom Francuske, a koja je dobila više od 2.500 lajkova, prikazala je tu zemlju kao nesposobnu da kontroliše sopstvenu unutrašnju politiku. [Druge poruke](#) tvrdile su da su Francuska i Nemačka počele da se pripremaju za rat s Rusijom i da muškarcima zabranjuju napuštanje zemlje. Međutim, te tvrdnje [potiču](#) od propisa koji trenutno nisu na snazi u Nemačkoj i koji u Francuskoj niti su primenjeni niti se planiraju.

Španija

U Španiji su identifikovane dezinformacije usmerene na ličnosti iz ukrajinskih političkih i rukovodećih krugova, uključujući već pomenutu [tvrdnju](#) o navodnoj kupovini superjahte od strane supruge ukrajinskog ministra odbrane. Otkrivena je i kampanja [pripisana operaciji Storm-1516](#): objave na društvenim mrežama delile su i link ka [sajtu koji se lažno predstavlja kao izraelske novine Haaretz](#) i [video](#) u kom se tvrdi da Ukrajina traži pomoć Izraela „da pronađe privatni avion koji prevozi 800 kg zlata, gotovinu i osumnjičenog za korupciju povezanog sa Zelenskim”. Sam Haaretz je [demantovao](#) da je objavio takav članak, a sajt više nije dostupan. [Lažna tvrdnja](#) da je žena koja je ukrala šampanjac i vino nakon pucnjave tokom Večere dopisnika Bele kuće bila ambasadorica Ukrajine u Sjedinjenim Državama takođe je dobila više od 80.000 pregleda, uz predloženu, ali nevidljivu Napomenu zajednice (eng. *Community Note*).

Latinska Amerika

Argentina

Tokom perioda monitoringa, u celom regionu primećen je porast dezinformacionog sadržaja povezanog s narativima koji su već bili otkriveni na drugim mestima, prvenstveno u Evropi. To je bio slučaj s novim porukama koje su kružile unutar argentinskog informacionog ekosistema, tvrdeći da Ukrajina [napada civile](#). Ovaj zaokret možda je olakšala funkcija automatskog prevođenja na lksu, koja je proširila domet objava na regione u kojima se govore drugi jezici.

Pored toga, sedma godišnjica Zelenskog na funkciji predsednika donela je porast sadržaja usmerenog na [njegov mandat](#) i [izostanak izbora](#) zbog vanrednog stanja.

Kolumbija

[Video](#) objavljen na Fejsbuku sa jednog kolumbijskog naloga, koji prikazuje Vladimira Putina kako se rukuje s ruskim vojnicima, dok ga titlovi opisuju kao „pravog lidera”, dobio je više od 156.000 lajkova. Snimak je iskorišćen da se Putin prikaže u pozitivnom svetlu, isticanjem njegove interakcije s vojnim osobljem. Na nekoliko platformi društvenih mreža identifikovane su i objave sa [naloga](#) koji podstiču Latinoamerikance da se [pridruže ruskoj vojsci](#) promovišući plate i pogodnosti zaposlenja.

Meksiko

Otkrivene dezinformacije i dalje su bile izrazito prilagođene regionalnom kontekstu. Ruska Služba za spoljnu obaveštajnu delatnost (SVR) objavila je [saopštenje](#) pod naslovom „Kijev intenzivira saradnju sa vodećim narko-kartelima Meksika”, koje su potom proširile ruske novinske agencije i mediji u Meksiku. [Poruke](#) u kojima se tvrdi da Zelenski „juri novac od trgovine drogom”, „kao da 90 milijardi evra od poreskih obveznika EU nije dovoljno”, takođe su pojačane na više digitalnih platformi, uz [više od 124.000 pregleda](#).

Venecuela

Prema venecuelanskoj organizaciji Cazadores de Fake News, specijalizovani državni timovi koji su ranije pretvarali geopolitičku propagandu u izrazito manipulativne viralne kampanje na platformama poput TikToka i Iksu i dalje su potpuno raspušteni. Bez ovih ćelija za računarsku propagandu, koje su koordinisale stvaranje lažnih informacija i fabrikovanog multimedijalnog sadržaja, narativi su svedeni na osnovna, pasivna saopštenja. To je bio slučaj sa [izveštavanjem](#) o biolaboratorijama u Ukrajini.

Tokom izveštajnog perioda, ruska ambasada u Venecueli takođe je održala [predavanje](#) na Međunarodnom univerzitetu za komunikacije u Karakasu, s ciljem promovisanja svog geopolitičkog narativa putem kontrole istorijskog diskursa. Ruska delegacija je iznela svoje viđenje manipulacije kolektivnom svesću, koristeći reinterpretacije „Velikog otadžbinskog rata” (Drugog svetskog rata) i aktuelne krize u Ukrajini, uključujući događaje u Buči, kao studije slučaja u globalnom informacionom ratu. Ovo je primer strategije Kremlja da legitimizuje svoje narative putem akademskih institucija.

Informacije o projektu

Ovaj izveštaj deo je projekta ATAFIMI. Stvaranjem pionirske tehnološke alatke za proučavanje FIMI-ja (strane manipulacije informacijama i mešanja) i prekograničnih dezinformacionih kampanja, sistem centralizuje i služi kao repozitorijum za dezinformacioni sadržaj otkriven u zemljama učesnicama. Primena zajedničke metodologije omogućava identifikaciju prekograničnih dezinformacionih kampanja, kao i narativa koji istovremeno kruže u Evropi i Latinskoj Americi.

U projektu učestvuju sledeće organizacije: Fundación Maldita.es (Španija), StopFake (Ukrajina), Delfi (Litvanija), Myth Detector (Gruzija), Zašto ne (Bosna i Hercegovina), RasKRIKavanje i FakeNews Tragač (Srbija), Chequeado (Argentina), La Silla Vacía (Kolumbija), Verificado.mx (Meksiko) i Cazadores de Fake News (Venecuela).

